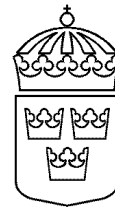

Kulturutskottets yttrande

1996/97:KrU6y

1997 års ekonomiska vårproposition

1996/97
KrU6y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 17 april 1997 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att avge yttrande över vissa delar av 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) jämte motioner i de delar som rör kulturutskottets beredningsområde.

Med anledning av propositionen – som i vissa delar behandlas av skatteutskottet och arbetsmarknadsutskottet – har ett antal motioner väckts.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över propositionen i vad avser den preliminära fördelning på utgiftsområden åren 1998–2000 som skall utgöra riktlinjer för regeringens budgetarbete, såvitt rör dels utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, jämte motionerna 1996/97:Fi42 yrkande 7, Fi43 yrkande 5, Fi44 yrkande 5, Fi45 yrkande 41 och Fi46 yrkande 4, samtliga motioner i den mån de rör kulturutskottets beredningsområde, dels utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning i vad avser särskilda utbildningsinsatser för vuxna åren 1998–2000 jämte motionerna 1996/97:Fi49 i denna del och Fi68.

Vidare yttrar sig kulturutskottet över propositionen i vad avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997, såvitt rör dels utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, jämte motionerna 1996/97:Fi60 och Fi44 yrkande 68, dels utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning i vad avser särskilda utbildningsinsatser för vuxna år 1997 jämte motion 1996/97:Fi49 i denna del.

Utskottet

Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid åren 1998–2000

Regeringens förslag, m.m.

I 1996 års budgetproposition presenterade regeringen en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för budgetåren 1998 och 1999. Riksdagen godkände denna fördelning som riktlinje för regeringens budgetarbete (bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53).

I 1997 års vårproposition presenteras en reviderad fördelning av utgifterna för budgetåren 1998 och 1999 samt en preliminär fördelning av utgifterna för

år 2000. Riksdagen föreslås godkänna fördelningen som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Utöver de satsningar som regeringen föreslår i propositionen har utgiftsområdesramarna justerats med hänsyn till nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen. Dessutom har de justerats med hänsyn till bl.a. tillkommande besparingar för att finansiera utgiftsökningar. Slutlig pris- och löneomräkning av förvaltningskostnadsanslagen för år 1998 har beräknats med utgångspunkt i den allmänna prisutvecklingen inom den konkurrensutsatta sektorn. För åren 1999 och 2000 har en schablonmässig uppräknings gjorts av dessa anslag.

Inför 1997 års budgetproposition kan vissa justeringar av teknisk natur komma att göras. Vidare kan bedömningar och analyser av resultaten av föregående års verksamhet, som bl.a. baseras på myndigheternas årsredovisningar, motivera vissa omprioriteringar mellan utgiftsområdena.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid omfattar kulturområdet, exklusive presstöd och vissa andra massmediefrågor, dvs. frågor om arkiv, museer, kulturmiljövård, konstnärer, teater, dans, musik, bibliotek, litteratur, tidskrifter, bildkonst, konsthantverk, hemslöjd och film samt den samiska kulturen. Till utgiftsområdet hör också folkbildningen. Dessa utgifter innefattar statsbidrag till folkhögskolorna och studieförbunden, bidrag till kontaktutbildningen samt vissa handikappåtgärder inom folkbildningen. Utgiftsområdet omfattar även stöd till trossamfund, ungdomsfrågor, folkrörelse- och idrottsfrågor samt restaureringsarbeten vid de kungliga slotten m.m.

De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt statsbudgeten för år 1997 till ca 7,2 (exakt 7,162) miljarder kronor, varav 4,2 miljarder kronor hänförs till kulturområdet.

Regeringen har i sina beräkningar av ramen för utgiftsområdet utgått ifrån att ytterligare besparingar på 6,5 miljoner kronor görs utöver tidigare beslutade neddragningar. Regeringen har vidare tillfört medel för en elitidrottsatsning under perioden 1998–2004 under förutsättning av ett OS i Stockholm år 2004. För 1998 beräknas också vissa medel för deltagande i OS och Paralympics i Nagano, Japan.

Utskottet vill här också – som en bakgrund till bedömningen av regeringens förslag och förslagen i motionerna – erinra om följande. I 1996 års budgetproposition angav regeringen att den för åren 1998 och 1999 gör beräkningen att 79 respektive 111 miljoner kronor kan satsas för varaktiga reformer, vilka till viss del möjliggörs genom omprioriteringar inom utgiftsramen. År 1998 beräknas dessutom 65 miljoner kronor engångsvis. För satsningar i samband med kulturåret 1998 beräknas totalt 285 miljoner kronor finnas tillgängliga åren 1997 och 1998. Vissa av dessa medel beräknas inte över statsbudgeten. För litteraturen och läsfrämjandet beräknas – utöver för år 1997 gjorda insatser, då bl.a. en nivåhöjning med 25 miljoner kronor gjordes – 30 miljoner kronor för år 1999. Bidrag och ersättningar till konstnärer beräknas öka med ytterligare 34 miljoner kronor år 1999. För vart och ett av åren 1998 och 1999 beräknas en besparing på länsmusiken med 30 miljoner kronor.

Den 1 januari 1999 skall en ny myndighet med säte i Göteborg bildas, ett världskulturmuseum, vari skall ingå vissa stockholmsmuseer samt Etnogra-

fiska museet i Göteborg. I direktiven för Organisationskommittén för etableringen av världskulturmuseet (dir. 1996:110) har – med viss komplettering av vad som angavs i 1996 års budgetproposition – angetts bl.a. följande. Under år 1998 bedöms inga förändringar behöva ske i anslagen för av omorganisationen berörda befintliga myndigheter. Samtliga kostnader för den nya myndigheten skall finansieras inom den ekonomiska ram för museerna som redovisas i 1996 års budgetproposition, i vilken 29 miljoner kronor har beräknats för år 1999 för nyetableringen. För åren 2000 och 2001 skall kommitténs förslag utgå från en oförändrad nivå jämfört med år 1999.

Då det gäller besparingsprogrammet som rör statlig konsumtion hänvisar utskottet i fråga om utgiftsområde 17 till 1996 års budgetproposition utgiftsområde 17 (s. 15).

Regeringen beräknar ramen för utgiftsområde 17 för år 1998 till 7 324 miljoner kronor, för år 1999 till 7 477 miljoner kronor och för år 2000 till 7 632 miljoner kronor.

Sammanställning av motionsförslagen

I följande tabell redovisas – med utgångspunkt i innehållet i de fem partimotioner som väckts – partiernas ställningstaganden till regeringens förslag rörande preliminära ramar för utgiftsområde 17 genom angivande av avvikelser från regeringens förslag.

Ramens storlek i miljoner kronor (motionsförslagen redovisas i förhållande till prop.)

	1998	1999	2000
Prop. 150	7 324	7 477	7 632
m	-465	-515	-570
fp	+50	+50	+50
v	+200	ej förslag	ej förslag
mp	= prop.	= prop.	= prop.
kd	+93	+93	+93

Motion Fi42 (m)

Motionärerna anför inledningsvis vissa allmänna synpunkter rörande kulturanslagen. Kulturen bör stå fri och obunden. Kulturyttringar kan i betydande omfattning ses som en del av yttrandefriheten. Kulturen skall inte göras beroende av offentligt stöd. Inte heller valet av andra fritidsaktiviteter bör styras genom statlig bidragsgivning. Vidare framhålls att om Sveriges Radios och Sveriges Televisions verksamhet koncentreras till två radiokanaler respektive en TV-kanal, kommer public service-verksamheten med sina betyd-

ande resurser att kunna spela en mer kraftfull roll i det svenska kulturlivet och stärka Sverige som kulturnation.

Motionärerna har utformat sitt förslag mot den angivna bakgrunden. Den preliminära ramen för år 1998 bör vara 465 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. För de följande två budgetåren bör beräknas ramar som är 515 respektive 570 miljoner kronor lägre än de av regeringen föreslagna ramarna.

Folkbildningen bör få bära en betydande del av besparingen. Den bör också läggas ut på Statens kulturråd och på dess anslag för allmän kulturverksamhet, på filmstöd och på stödet till En bok för alla samt på stödet till ungdomsorganisationer och till allmänna samlingslokaler.

Slutligen anför motionärerna att åtgärder bör vidtas för att öka de enskilda människornas bidrag till kulturområdet. Det kan ske genom tillförsel av lotterimedel samt genom en s.k. dubbleringsfond som i ett inledningsskede kommer att ge 100 miljoner kronor till kulturen (jfr bet. 1996/97:KrU1 res. 8 och s.y.15).

Motion Fi43 (fp)

För vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000 bör utgiftsramen vara 50 miljoner kronor större än vad regeringen föreslagit.

Motion Fi44 (v)

I förhållande till regeringens förslag bör den preliminära ramen ökas med 200 miljoner kronor för år 1998.

Motionärerna, som påminner om att anslag till folkbildning utgör cirka en tredjedel av utgiftsområdet, anser att det är angeläget att folkhögskolor och studieförbund får ekonomiska förutsättningar för att ta aktiv del i kunskapslyftet.

Frågan om villkoren för kulturtidskrifter är angelägen. Det är viktigt att i startskedet göra en stor satsning på det planerade världskulturmuseet i Göteborg. Ett kvinnomuseum med nationellt ansvar bör inrättas.

Motionärerna anför i sammanhanget att de noggrant kommer att följa utvecklingen för länsteatrar, folkbibliotek och kulturskolor; villkoren för dessa institutioner kommer förhoppningsvis att bli bättre till följd av statliga satsningar på kommuner och landsting.

Motionärerna uttalar sig inte om de ekonomiska ramarna för budgetåren 1999 och 2000.

Motion Fi45 (mp)

Motionärerna godtar de av regeringen föreslagna preliminära ramarna för budgetåren 1998, 1999 och 2000.

De anför, med uppenbar hänsyftning på ramen för budgetåret 1998, att de kommer att föreslå en omfördelning av kulturbudgeten inom den ram för utgiftsområdet som regeringen föreslår. Större medelstilldelning kommer att föreslås till musik, lokalt arrangörsstöd, kulturminnesvård samt kvinno- och

filmmuseum. Stöd till fackliga organisationers uppsökande verksamhet bör inte utgå. Eftersom Miljöpartiet utgår från att sommarolympiaden år 2004 inte kommer att tilldelas Stockholm, bör de medel till en elitidrottsatsning som förutskickas i propositionen utgå som extra stöd till permanenta kultursatsningar i hela landet.

Motion Fi46 (kd)

Ramen för utgiftsområdet bör i förhållande till regeringens förslag ökas med 93 miljoner kronor under vart och ett av budgetåren 1998, 1999 och 2000.

Motionärerna framhåller att ett mångsidigt kulturliv och förståelse för vår egen och andras kulturtradition är en viktig förutsättning för ett högtstående samhälle. Det är oerhört angeläget att kulturen finns nära människorna och ger en möjlighet till utveckling. Den satsning som fyrklöverregeringen gjorde på den ideella sektorn har successivt urholkats.

I motionen uttalar sig motionärerna för extra satsningar på bl.a. folkbildningen och länsmusiken.

Kulturutskottets bedömning

Med undantag av Vänsterpartiets motion – i vilken uttryckligen tas upp en budgetfråga som avser i första hand år 1999 – synes motionärerna i första hand uttala sig om ramen för utgiftsområde 17 för budgetåret 1998. Utskottet tar först upp frågan om storleken av den preliminära ramen för detta budgetår till bedömning.

Folkbildningen är en viktig del av den allmänna vuxenutbildningen i arbetet med att höja de vuxnas utbildningsnivå och att utjämna utbildningsklyftor i samhället. Folkbildningen har vidare stor betydelse för att det skall bli möjligt i hela landet att ha ett utbud av kulturaktiviteter och att ge möjlighet för människor till eget skapande. Utskottet vill i anknytning till det sagda understryka att folkbildningen har en betydelsefull roll i den särskilda vuxenutbildningssatsning som börjar den 1 juli i år, det s.k. kunskapslyftet. Frågan om folkbildningens – folkhögskolors och studieförbunds – insatser inom ramen för denna satsning behandlas ingående i senare avsnitt i detta yttrande. Regeringen har inte särskilt tagit upp frågan om en ändring av ramen för utgiftsområde 17 med hänsyn till folkbildningens behov. De uttalanden som framförts motionsvägen om besparingar på anslaget till folkbildningen eller om ökning av detta anslag motiverar enligt utskottets mening inte en ändring av storleken på ramen för utgiftsområdet.

Riksdagen bör inte beräkna medel för en sådan s.k. dubbleringsfond på kulturområdet som anges i den moderata partimotionen. Riksdagen har så sent som i december månad 1996 på förslag av utskottet avslagit ett förslag om anvisande av medel till en sådan fond (bet. 1996/97:KrU1 s. 46 och 159).

Frågan huruvida medel bör anvisas för en elitidrottsatsning inför ett OS i Stockholm år 2004 får prövas i budgetsammanhang, sedan beslut om förläggningen av OS nämnda år fattats den 5 september i år. Utrymme för en sådan satsning bör skapas inom utgiftsramen.

Vid sin bedömning av regeringens förslag för år 1998 beaktar utskottet vidare följande. Av den redovisning som lämnats i ett föregående avsnitt framgår att regeringen för budgetåret 1998 räknat med ett visst reformutrymme, delvis finansierat genom omprioriteringar inom utgiftsområdet. Regeringen har också i viss utsträckning angett vilken inriktning reformerna bör ha. Utskottet har inte att ta ställning till inriktningen i detta sammanhang men konstaterar att den ram som regeringen föreslagit ger utrymme för vissa reformer.

Mot den nu redovisade bakgrunden tillstyrker kulturutskottet förslaget av regeringen att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 för år 1998 beräknas till 7 324 miljoner kronor.

I Vänsterpartiets partimotion har framhållits angelägenheten av en satsning i inledningsskedet på ett världskulturmuseum i Göteborg. Detta skall etableras år 1999. Även om motionärerna inte uttalar sig om den totala ramen för år 1999, vill utskottet erinra om att organisationskommittén för etableringen av museet har fått klara direktiv om i vilka avseenden kommittén skall redovisa förslag rörande de ekonomiska villkoren för det planerade nya museet. Ekonomiskt utrymme för museietableringen har beräknats av regeringen. Riksdagen får i samband med beredningen av 1998 års budgetproposition anledning att pröva förslag rörande medelsbehovet för museet för i första hand år 1999.

Utskottets bedömning då det gäller de preliminära ramarna för budgetåren 1999 och 2000 skiljer sig inte från regeringens.

Utskottet tillstyrker därför att det för dessa båda budgetår för utgiftsområde 17 preliminärt beräknas utgifter som riktlinjer för regeringens budgetarbete i enlighet med regeringens förslag, nämligen för budgetåret 1999 med 7 477 miljoner kronor och för budgetåret 2000 med 7 632 miljoner kronor.

De här behandlade motionsyrkandena avstyrks således i den mån de avviker från regeringens förslag.

Särskilda utbildningsinsatser för vuxna åren 1998–2000

Tidigare riksdagsbeslut m.m.

Riksdagen beslöt under våren 1996 om en utbildningssatsning för vuxna, där dittillsvarande tillfälliga utbildningssatsningar skulle permanentas (prop. 1995/96:150, ytr. 1995/96:KrU9y och 1995/96:UbU6y, bet. 1995/96:FiU10 s. 107–113, rskr. 1995/96:304). Bland de prioriterade utbildningsområdena fanns särskild vuxenutbildning inom kommunerna på gymnasial nivå och särskild utbildning inom folkbildningen.

Under sommaren 1996 beslöt riksdagen att vuxenutbildningssatsningen, kallad kunskapslyftet, skulle vara femårig med start den 1 juli 1997 (prop. 1995/96:222, ytr. 1995/96:KrU12y och 1995/96:UbU7y, bet. 1995/96:FiU15 s. 90–96, rskr. 1995/96:307). Syftet med satsningen var att öka sysselsättning och tillväxt genom att åstadkomma ett kraftigt kunskapslyft för den grupp vuxna som har störst behov av utbildning och hittills fått minst av samhällets utbildningsinsatser. Målgruppen för kunskapslyftet angavs i första hand vara vuxna arbetslösa som helt eller delvis saknar treårig gymnasie-

kompetens. Därutöver skulle satsningen också vända sig till anställda som helt eller delvis saknar denna kompetens. Övriga vuxna skulle få delta i mån av plats. Riksdagen beslöt att satsningen skulle omfatta 100 000 utbildningsplatser. Utbildning omfattande 10 000 platser skulle förläggas direkt till folkhögskolor, varvid medlen skulle fördelas av Folkbildningsrådet. Kommunerna gavs ansvaret för att anordna utbildning för övriga platser. Det markerades tydligt att kommunerna inom ramen för sin del av vuxenutbildningssatsningen skulle kunna anlita olika utbildningsanordnare, såväl den kommunala vuxenutbildningen som folkhögskolor, studieförbund och enskilda utbildningsanordnare. Kommunerna skulle därigenom få frihet att välja den organisation och utnyttja de utbildningsanordnare som är effektivast och som bäst svarar mot målgruppernas behov och de lokala förutsättningarna. Kulturutskottet underströk i sitt yttrande till finansutskottet över propositionen att det är viktigt att individerna har möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare de skall studera. Denna möjlighet ökar när kommunerna även anlitar folkhögskolor och studieförbund. I likhet med regeringen framhöll kulturutskottet att folkbildningen har visat att dess informella arbetssätt och friare arbetsformer förmår att motivera och rekrytera människor som annars aldrig skulle genomgå någon utbildning.

Hösten 1996 anvisade riksdagen medel för budgetåret 1997 för de 10 000 utbildningsplatser inom kunskapslyftet som skulle förläggas direkt till folkhögskolor. Medelsanvisningen gjordes under anslaget L 1. Bidrag till folkbildningen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Medlen disponeras och fördelas av Folkbildningsrådet (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:KrU1 s. 196–201, rskr. 1996/97:131).

Likaledes under hösten 1996 anvisade riksdagen medel för övriga 90 000 platser inom kunskapslyftet, varav 86 300 avseende utbildning anordnad av kommunerna. Medlen anvisades under anslaget A 1. Särskilda utbildningsinsatser för vuxna inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:UbU1, rskr. 1996/97:100).

Regeringen beslöt i augusti 1996 att inom Utbildningsdepartementet inrätta en delegation – Delegationen för kunskapslyftet – för den del av kunskapslyftet som kommunerna har ansvaret för. Delegationen har till uppgift att förbereda och i ett inledningsskede leda och följa satsningen. Dessutom har regeringen i tilläggsdirektiv (1996:71) gett Kunskapslyftskommittén (U 1995:09) i uppdrag att – som grund för sina kommande slutsatser och förslag om framtida vuxenutbildning – följa den femåriga vuxenutbildningssatsningen. Kommittén skall också samordna utvärderingen av satsningen. Vidare skall kommittén åren 1998 och 1999 lämna rapporter till regeringen för att möjliggöra en successiv reformering av vuxenutbildningen. Kommittén kan i rapporterna föreslå förändringar av regler m.m.

I förordningen (1996:1502) om statligt stöd till särskilda satsningar på gymnasial utbildning av vuxna och i regleringsbrev för anslaget Särskilda utbildningsinsatser för vuxna (Statsliggaren för år 1997, utgiftsområde 16 s. 45–46) har regeringen – med hänvisning bl.a. till riksdagsbeslutet om kunskapslyftet – meddelat bestämmelser för användningen av de medel under anslaget som avser kommunernas 86 300 platser. Bestämmelserna innebär bl.a. att det är regeringen som beslutar om fördelningen av det stat-

Regeringens förslag

I 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) föreslår regeringen en ökning av antalet utbildningsplatser inom kunskapslyftet. Den del av förslaget som avser medel på tilläggsbudget för budgetåret 1997 behandlar kulturutskottet i ett följande avsnitt i detta yttrande.

Regeringen föreslår riksdagen att godkänna den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Regeringen anmäler under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning att den har för avsikt att i budgetpropositionen hösten 1997 föreslå en utökning av satsningen på det femåriga kunskapslyftet med 10 000 platser varje hösttermin åren 1998, 1999 och 2000. Regeringen aviserar däremot inte några förslag om ändring i fråga om kunskapslyftet åren 1998–2000 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Motionsförslag

I två motioner tas upp frågan om folkbildningens roll inom kunskapslyftet åren 1998–2000. Enligt motion Fi49 (m) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att folkbildningen bör ges en särskild resurs. Motionärerna anser att riksdagen klart bör uttala att folkhögskolor och studieförbund skall få i uppdrag att genomföra en del av den utökade särskilda vuxenutbildningen. Motionärerna anför att ett fåtal kommuner i sin planering inför 1997 räknat med att anlita folkhögskolorna och studieförbunden som utbildningsanordnare. Därmed har inte intentionerna i riksdagens beslut om kunskapslyftet följts. Det är inte särskilt välbetänkt av regeringen att i sitt förslag om kommande utökningar av antalet platser inom kunskapslyftet inte räkna med folkhögskolor och studieförbund, bl.a. med tanke på betydelsen av folkbildningens speciella pedagogik, flexibilitet och ansvar för att rekrytera korttidsutbildade, invandrare och personer med funktionshinder. Även i motion Fi68 (fp) framhålls folkbildningens förmåga att snabbt och flexibelt organisera vuxenutbildning när behov har uppstått och dess förmåga att rekrytera korttidsutbildade, invandrare och personer med funktionshinder. I motionen yrkas att fördelningen åren 1998–2000 på utbildningsanordnare inom kunskapslyftet inte skall fastställas redan nu (yrkande 1). Delegationen för kunskapslyftet skall under hösten 1997 redovisa en undersökning av i vilken utsträckning kommunerna har anlitat andra utbildningsanordnare än den kommunala vuxenutbildningen. Denna undersökning bör enligt motionen avvaktas. Nu bör endast ramarna för kunskapslyftet anges. I samband med behandlingen av regeringsförslag för kommande budgetår kan fördelningen på utbildningsanordnare fastställas, när behovet av respektive anordnares insatser är tydligare. I motionen yrkas också att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att studieförbunden – liksom kommunerna och folkhögskolorna – skall erhålla egna medel inom kunskapslyftet (yrkande 2).

Kulturutskottets bedömning

Kulturutskottet tar först upp frågor som rör endast den del av utbildningen inom kunskapslyftet som kommunerna har ansvaret för att anordna. Kommunerna skall enligt riksdagsbeslutet om kunskapslyftet kunna anlita olika utbildningsanordnare, såväl den kommunala vuxenutbildningen som folkhögskolor, studieförbund och enskilda utbildningsanordnare, för att kunna tillgodose de olika individuella behov av utbildning som finns hos målgrupperna för kunskapslyftet. Utskottet vill – liksom i tidigare sammanhang – framhålla att folkbildningens arbetsformer och tillgänglighet i hela landet ger unika förutsättningar att nå de grupper som har störst behov av ytterligare utbildning. Satsningen på kunskapslyftet kräver ett utvecklat samarbete mellan individen, arbetsförmedlingen och olika lokala aktörer. Det är av stor vikt att kommunerna i detta samarbete tar folkbildningens speciella förutsättningar i anspråk så att den enskilde får en så god utbildningssituation som möjligt. De skiftande förhållandena i kommunerna och individernas varierande utbildningsbehov gör det svårt att i förväg bestämma hur den av kommunerna anordnade utbildningen inom kunskapslyftet skall fördelas på olika utbildningsanordnare. Riksdagen bör därför inte fördela kommunernas utbildningsplatser mellan kommunal vuxenutbildning, folkhögskolor och studieförbund. En fast fördelning av kommunernas utbildningsplatser på utbildningsanordnare skulle till och med kunna motverka syftet med satsningen, nämligen om fördelningen leder till att individer inte kan få den utbildning de behöver och söker sig till. Både Delegationen för kunskapslyftet och Kunskapslyftskommittén skall följa hur kommunerna fördelar utbildningen mellan olika anordnare. Kommittén kan dessutom i sina årliga rapporter till regeringen komma med förslag till sådana regeländringar som den anser påkallade. Kulturutskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motionerna i nu berörda avseenden.

Kulturutskottet tar härfter upp frågan om fördelningen av medel och utbildningsplatser inom kunskapslyftet mellan kommunerna och folkbildningen. Som utskottet redovisat ovan fördelas antalet utbildningsplatser för budgetåret 1997 med 86 300 till kommunerna och med 10 000 direkt till folkhögskolan. Kulturutskottet har i tidigare sammanhang anført att denna fördelning inte får ses som en gång för alla given. Den ökning av utbildningsplatserna inom kunskapslyftet med 10 000 åren 1998, 1999 och 2000 som regeringen nu aviserar har redovisats under utgiftsområde 16 och skulle därför – i enlighet med motionärernas uppfattning – kunna uppfattas som en ökning enbart av kommunernas andel av antalet utbildningsplatser. Kulturutskottet vill framhålla att när Delegationen för kunskapslyftet redovisat hur kommunerna fördelat sina 86 300 platser på olika utbildningsanordnare inför det första årets verksamhet bör det finnas bättre underlag än i dag för en bedömning av dels frågan om den framtida fördelningen av platserna mellan kommunerna och folkhögskolan, dels frågan om en eventuell särskild andel av utbild-

ningsplatserna för studieförbunden, dels ock frågan om eventuella ändringar av principerna för hur kommunerna skall anordna utbildning inom kunskapslyftet. Mot bakgrund av vad kulturutskottet här anfört anser utskottet att riksdagen inte nu bör göra några sådana uttalanden beträffande kunskapslyftet under åren 1998–2000 som begärs i motionerna Fi49 (m) och Fi68 (fp). Motionerna avstyrks i här aktuella delar.

Tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 såvitt avser utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Inledning

Riksdagen kan för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag.

I vårpropositionen föreslår regeringen att riksdagen inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid på tilläggsbudget för år 1997 beslutar om en medelsanvisning om totalt 49 537 000 kronor. De verksamhetsområden som berörs av förslaget är Kulturmiljö, Museer och utställningar samt Folkrorelser och idrottsfrågor. Fyra anslag berörs.

Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad (G 2)

Medel under förevarande anslag anvisas fr.o.m. budgetåret 1997 på ett ramanslag. Tidigare anvisades medel för kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad på förslagsanslag med därtill hörande beslutsramar. Beslut om bidrag som beviljats inom beslutsramarna under tidigare år och som ännu inte har betalats ut uppgår till ca 100 miljoner kronor. I det belopp som anvisats för år 1997 under förevarande anslag finns inte medel avsatta för de beviljade bidragen. Mot denna bakgrund föreslås att ytterligare 16 miljoner kronor skall anvisas på tilläggsbudget för budgetåret 1997 under anslaget.

Riksdagen beslutade hösten 1996 – med anledning av förslag av regeringen – att regeringen skulle bemyndigas att inom ramen för förevarande anslag få besluta om bidrag för utbetalningar under senare år än år 1997, dock längst t.o.m. år 1999. I den nu aktuella propositionen föreslås att regeringen skall bemyndigas att inom ramen för anslaget besluta om bidrag på högst 40 miljoner kronor för utbetalning under senare år, dock senast år 2000.

Kulturutskottet tillstyrker förslaget till ytterligare medelsanvisning under anslaget med 16 miljoner kronor.

Vidare anser kulturutskottet att finansutskottet med anledning av regeringens förslag skall föreslå riksdagen att med ändring av tidigare beslut bemyndiga regeringen att besluta om bidrag på högst 40 miljoner kronor för utbetalning under senare år, dock senast år 2000.

Centrala museer: Myndigheter (H 1)

I propositionen redovisas att Moderna museet och Arkitekturmuseet hösten 1997 skall flytta in i nya lokaler på Skeppsholmen i Stockholm, vilket innebär att de båda museernas hyreskostnader kommer att öka med 9 900 000

kronor respektive 2 396 000 kronor. Den högre anslagsbelastningen uppvägs av den ökade inleverans från Statens fastighetsverk som möjliggörs genom hyresinbetalningen.

Vidare redovisas att de anvisade medlen för Naturhistoriska riksmuseet inte täcker de hyreskostnader som museet har för de underjordiska lokaler som hyser museets spritlagda samlingar. Kulturutskottet utgick i sitt betänkande 1996/97:KrU1 från att regeringen på tilläggsbudgeten till statsbudgeten för år 1997 skulle beräkna medel för ändamålet (s. 184). I propositionen föreslås att 2 941 000 kronor skall anvisas härför. Detta finansieras genom indragning av anslagssparande inom utgiftsområdet.

Regeringens förslag innebär att sammanlagt 15 237 000 kronor skall anvisas på tilläggsbudget för nämnda ändamål.

Motionärerna bakom motion Fi60 (m) ifrågasätter inte behovet av de föreslagna utgifterna men har invändningar då det gäller finansieringen av utgiften för Riksmuseet (2 941 000 kronor). Motionärerna menar att de institutioner som berörs av indragningen har räknat med att använda medlen i sin framtida verksamhet. Indragningen innebär att planerad verksamhet inte kan genomföras. I motionen yrkas att riksdagen beslutar att kostnaden för Riksmuseets hyra för de aktuella lokalerna i stället skall finansieras genom en minskning av anslaget till Arbetets museum.

Kulturutskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 skall anvisa 15 237 000 kronor under anslaget Centrala museer: Myndigheter.

Då det gäller motionsförslaget om finansiering av Riksmuseets lokalkostnader vill utskottet anföra följande.

Regeringen har under våren 1997 beslutat om indragning av anslagssparande under tre ramanslag om sammanlagt 6 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor på anslaget Riksarkivet och landsarkiven, 500 000 kronor på anslaget Svenskt biografiskt lexikon och 500 000 kronor på anslagsposten Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet under anslaget Centrala museer: Myndigheter.

För sparande på ramanslag finns inte några begränsningar. Enligt bestämmelserna i lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen – i fråga om ramanslag – använda outnyttjade medel under följande budgetår (6 §).

Enligt anslagsförordningen (1996:1189) avses med ett anslagssparande vad en myndighet vid budgetårets slut inte utnyttjat av ett ramanslag sedan en eventuell indragning av anslagsbelopp räknats bort. Ett anslagssparande får föras över till följande budgetår om inte regeringen beslutar annat. Anslagssparande som inte får föras över skall myndigheten föra bort som indragning av anslagsbelopp (12 §).

Lagen (1996:1059) om statsbudgeten medger att regeringen får besluta att medel på anvisat anslag inte skall användas, om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av statsfinansiella eller andra samhällsekonomiska skäl (8 §).

Kulturutskottet gör följande bedömning.

Kulturutskottet gjorde så sent som i december månad 1996 en bedömning av bidragsbehovet över statsbudgeten till Arbetets museum för år 1997. I sitt av riksdagen godkända betänkande godtog kulturutskottet regeringens för-

slag att bidraget skulle bestämmas till 11 076 000 kronor (prop. 1996/97:1 utg.omr. 17, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Utskottet kan inte finna att det därefter inträffat någon omständighet som motiverar att riksdagen omprövar beslutet.

Med hänsyn härtill – och då utskottet inte har anledning att ifrågasätta den bedömning regeringen gjort vid sitt beslut om indragning av anslagssparande hos Riksarkivet, Svenskt Biografiskt lexikon och myndigheten Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet – avstyrker utskottet motion Fi60 (m).

Stöd till icke-statliga kulturlokaler (H 5)

Medel under förevarande anslag anvisas fr.o.m. budgetåret 1997 på ett ramanslag. Tidigare anvisades medlen på ett förslagsanslag med därtill knuten beslutsram. Denna anslagskonstruktion användes, eftersom beslut om bidrag fattades innan aktuella byggnadsarbeten påbörjades. Därmed kom storleken på utbetalningarna att variera år från år.

Med anledning av att den i 1996 års budgetproposition föreslagna medelsanvisningen under förevarande anslag inte skulle täcka beräknade utbetalningar till följd av tidigare gjorda utfästelser uttalade kulturutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 1996/97:KrU1 att regeringen borde återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare medelsanvisning på tilläggsbudget för budgetåret 1997 (s. 190).

I den nu aktuella propositionen föreslår regeringen att det på tilläggsbudget skall anvisas 7 miljoner kronor på anslaget.

Kulturutskottet tillstyrker regeringens förslag.

Stöd till idrotten (N 3)

Världsmästerskapen i friidrott genomfördes år 1995 i Göteborg med Svenska Friidrottsförbundet som värd. Efter en omfattande ekonomisk förlust vid arrangemanget har Friidrottsförbundet hamnat på obestånd. För att möjliggöra Friidrottsförbundets fortsatta verksamhet föreslår regeringen att riksdagen på tilläggsbudget skall anvisa 11 300 000 kronor över anslaget Stöd till idrotten. Det bör ankomma på regeringen att närmare bestämma villkoren för bidraget.

Regeringens förslag behandlas i ett motionsyrkande, nämligen yrkande 68 i motion Fi44 (v). Yrkandet syftar till att medlen till Friidrottsförbundet skall anvisas i form av ett lån.

Kulturutskottet vill i sammanhanget erinra om att riksdagen våren 1993 bemyndigade regeringen att ställa ut en statlig garanti för att täcka Friidrottsförbundets åtaganden i samband med uppförandet av en tillfällig by i centrala Göteborg med husrum för de aktiva vid mästerskapet (prop. 1992/93:105 bil. 6, bet. 1992/93:KrU9, rskr. 1992/93:193). Av regeringsbeslutet om den statliga garantin framgår bl.a. att garantin skulle gälla till utgången av oktober år 1995 (beslut 1993-03-18, Finansdepartementet). Garantin kom aldrig att tas i anspråk.

Även kulturutskottet anser att det är angeläget att Friidrottsförbundet kan fortsätta sin verksamhet. Den lösning som föreslås i propositionen innebär att en ackordsuppgörelse kommer att kunna genomföras. En lånefinansiering i enlighet med motionsförslaget skulle enligt utskottets mening inte vara ägnad att ge förbundet möjligheter att inom rimlig tid förbättra sin ekonomi. Utskottet anser sig därför böra godta regeringsförslaget. Motion Fi44 (v) yrkande 68 avstyrks.

Fråga om utökad ram för utgiftsområde 17

Sedan riksdagen fastställt regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid till 7 161 590 000 kronor för år 1997, har riksdagen i december 1996 efter förslag av kulturutskottet anvisat medel under olika anslag som totalt uppgår till nämnda belopp.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt att ett sammanlagt belopp om 49 537 000 kronor anvisas på tilläggsbudget för år 1997. Ett bifall till utskottets förslag innebär att riksdagen kommer att under utgiftsområde 17 för år 1997 ha anvisat totalt 7 211 127 000 kronor.

Särskilda utbildningsinsatser för vuxna år 1997

I ett tidigare avsnitt, Särskilda utbildningsinsatser för vuxna åren 1998–2000, har utskottet redovisat riksdagens tidigare beslut om den femåriga vuxenutbildningssatsning som kallas kunskapslyftet. Satsningen startar den 1 juli 1997. Medel för budgetåret 1997 har anvisats för dels 10 000 platser inom utbildning som anordnas direkt av folkhögskolorna (utgiftsområde 17), dels 86 300 utbildningsplatser inom utbildning som anordnas av kommunerna (utgiftsområde 16).

Regeringen föreslår i den nu aktuella propositionen att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 skall godkänna ändrade och nya anslag i enlighet med vad som anges i propositionen. Inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning föreslår regeringen att riksdagen skall anvisa 205 450 000 kronor under anslaget A 14. Särskilda utbildningsinsatser för vuxna att användas till bl.a. inrättande av 10 000 nya utbildningsplatser inom kunskapslyftet. Regeringen anger att kunskapslyftet mötts av mycket stort intresse och engagemang inom kommunerna och att ett stort antal kommuner kan ta emot flera vuxna arbetslösa än vad tidigare anvisade medel för budgetåret 1997 räcker till. Regeringen anger att de föreslagna medlen på tilläggsbudget avser ”en utökning av platserna inom kommunal vuxenutbildning i kunskapslyftet”.

I motion Fi49 (m) anförts att kommunernas planering inför hösten 1997 visar att ett fåtal kommuner räknar med att anlita folkhögskolor och studieförbund som utbildningsanordnare. Den kommunala vuxenutbildningen får i praktiken monopol på utbildningen. Därmed har kommunerna inte följt intentionerna med riksdagens beslut om kunskapslyftet. Dessutom har vissa av kommunerna haft svårt att fylla sina utbildningsplatser. Med tanke på folkhögskolornas och studieförbundens flexibilitet och stora kontaktnät och deras ansvar för att rekrytera korttidsutbildade, invandrare och personer med funkt-

ionshinder är det enligt motionärernas mening inte särskilt välbetänkt att avstå från att anlita dem i den nu föreslagna utökade utbildningen. Riksdagen bör klart uttala att folkhögskolor och studieförbund skall få i uppdrag att genomföra en del av den utökade vuxenutbildningen. Riksdagen bör därför som sin mening ge regeringen till känna att folkbildningen bör ges en särskild resurs inom kunskapslyftet.

Som utskottet redovisat tidigare i detta yttrande skall kommunerna inom ramen för sin del av vuxenutbildningssatsningen kunna anlita olika utbildningsanordnare, såväl den kommunala vuxenutbildningen som folkhögskolor, studieförbund och enskilda utbildningsanordnare. Kommunerna får därigenom frihet att välja den organisation och utnyttja de utbildningsanordnare som är effektivast och som bäst svarar mot målgruppernas behov och de lokala förutsättningarna. Det är viktigt att individen har möjlighet att själv välja hos vilken utbildningsanordnare hon eller han skall studera. Kulturutskottet anser därför att tidigare fastlagda principer för hur kommunerna skall anordna vuxenutbildning inom kunskapslyftet inte bör ändras. Utskottet har från Utbildningsdepartementet inhämtat att så inte heller varit avsikten med det förslag som läggs fram i proposition 1996/97:150. Genom ett förbiseende har uttrycket "kommunal vuxenutbildning" använts när man avsett "utbildning anordnad av kommun". Regeringen har således inte haft för avsikt att inskränka kommunernas möjlighet att anlita andra utbildningsanordnare än den kommunala vuxenutbildningen. Som kulturutskottet (bet. 1996/97:KrU1 s. 199) redan under hösten 1996 anförde är det av vikt att folkbildningens speciella förutsättningar, erfarenheter och kompetens, dvs. både hos studieförbunden och folkhögskolorna, tas i anspråk för att åstadkomma en så god utbildningssituation som möjligt för den enskilde. Det är således kulturutskottets mening att kommunerna aktivt bör använda sig av den resurs som folkbildningen utgör. Utskottet vill framhålla att det är väsentligt med en fortlöpande dialog mellan Delegationen för kunskapslyftet och kommunerna. Ett exempel på en sådan dialog är att delegationen och Svenska Kommunförbundet redan i juni 1997 anordnar seminarier för representanter för kommunerna om kunskapslyftet där bl.a. fördelningen av utbildningsplatser mellan olika utbildningsanordnare kommer att diskuteras.

Kulturutskottet anser att finansutskottet i sitt betänkande med anledning av motion Fi49 (m) bör klargöra att kommunerna, även när det gäller den föreslagna utökade utbildningen, i enlighet med intentionerna med riksdagens beslut om kunskapslyftet aktivt skall pröva möjligheten att anlita även andra olika utbildningsanordnare än den kommunala vuxenutbildningen, nämligen folkhögskolor, studieförbund och enskilda utbildningsanordnare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 15 maj 1997

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Leo Persson (s), Lennart Fridén (m), Björn Kaaling (s), Monica Widnemark (s), Jan Backman (m), Carl-Johan Wilson (fp), Charlotta L Bjälkebring (v), Annika Nilsson (s), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kd), Lena Klevenås (s), Lars Lilja (s), Elizabeth Nyström (m), Birgitta Wichne (m) och Margareta Andersson (c).

Avvikande meningar

Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid åren 1998–2000

1. Lennart Fridén, Jan Backman, Elizabeth Nyström och Birgitta Wichne (alla m) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning under ovan angivna rubrik bort ha följande lydelse:

Utskottet tar först upp till behandling frågan om storleken av den preliminära ramen för budgetåret 1998. Regeringen har, som angetts i det föregående, föreslagit att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 fastställs till 7 324 miljoner kronor för nämnda budgetår.

Utskottet delar den syn på kulturstödet som kommer till uttryck i motion Fi42 (m). Kulturen skall inte göras beroende av offentligt stöd. Den bör stå fri och obunden. Kulturyttringar kan i betydande omfattning ses som en del av yttrandefriheten. Inte heller valet av andra fritidsaktiviteter än sådana som tillhör den egentliga kultursektorn bör styras genom statlig bidragsgivning. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att om Sveriges Radios och Sveriges Televisions verksamhet koncentreras till två radiokanaler respektive en TV-kanal, kommer public service-verksamheten med sina betydande resurser att kunna spela en mer kraftfull roll i det svenska kulturlivet och stärka Sverige som kulturnation.

Mot den redovisade bakgrunden anser utskottet att den preliminära ramen för utgiftsområdet bör vara betydligt lägre än vad regeringen föreslagit. Ramen bör sänkas med 465 miljoner kronor. Således bör den preliminära ramen för utgiftsområde 17 för budgetåret 1998 fastställas till ett belopp av 6 859 miljoner kronor.

Folkbildningen bör få bära en betydande del av besparingen. Utskottet erinrar om att frågan om stödet till det s.k. kunskapslyftet behandlas i annat sammanhang i betänkandet. Besparingen bör också läggas ut på Statens kulturråd och på dess anslag för allmän kulturverksamhet, på filmstöd och på stödet till En bok för alla. Även stödet till ungdomsorganisationer och till allmänna samlingslokaler bör bli föremål för besparingar.

Utskottet delar också motionärens uppfattning att åtgärder bör vidtas för att öka de enskilda människornas bidrag till kulturområdet. En s.k. dubblingsfond bör skapas. I ett inledningsskede bör en sådan fond kunna tillföra kulturområdet 100 miljoner kronor.

Då det gäller budgetåren 1999 och 2000 bör ytterligare besparingar göras. I enlighet med vad som föreslås i motion Fi42 (m) bör ramarna för åren 1999 och 2000 vara 515 respektive 570 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. I enlighet härmed bör den preliminära ramen för år 1999

bestämmas till 6 962 miljoner kronor och för år 2000 till 7 062 miljoner kronor.

1996/97:KrU6y

2. Carl-Johan Wilson (fp) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning under ovan angivna rubrik bort ha följande lydelse:

Utskottet tar först upp till behandling frågan om storleken av den preliminära ramen för budgetåret 1998. Regeringen har, som angetts i det föregående, föreslagit att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 fastställs till 7 324 miljoner kronor för nämnda budgetår.

Som framgår av den i det föregående lämnade redovisningen har regeringen beräknat visst reformutrymme inom den föreslagna ramen för utgiftsområdet. Med beaktande av att en del av reformutrymmet enligt regeringen skall skapas genom omprioriteringar anser utskottet att det är motiverat att tillföra utgiftsområdet ytterligare medel. Härigenom ökar reformutrymmet. Utskottet bör inte binda sig för att använda reformutrymmet på visst sätt innan regeringen mera i detalj redovisat sina bedömningar och oppositionspartierna fått möjlighet att framföra sina alternativa förslag.

Enligt utskottets mening bör utgiftsramen i enlighet med vad som föreslås i motion Fi43 (fp) bestämmas till ett belopp som är 50 miljoner kronor högre än det av regeringen föreslagna. Utskottet föreslår således att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 för år 1998 bestäms till 7 374 miljoner kronor.

Utskottet anser i enlighet med vad som föreslås i motion Fi43 (fp) att motsvarande höjning, 50 miljoner kronor, bör göras av ramarna för de båda följande budgetåren. Ramarna för utgiftsområde 17 bör således bestämmas till 7 527 miljoner kronor för år 1999 och till 7 682 miljoner kronor för år 2000.

3. Charlotta L Bjälkebring (v) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning under ovan angivna rubrik bort ha följande lydelse:

Utskottet tar först upp till behandling frågan om storleken av den preliminära ramen för budgetåret 1998. Regeringen har, som angetts i det föregående, föreslagit att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 fastställs till 7 324 miljoner kronor för nämnda budgetår.

Utskottet anser att ramen bör vara större. Detta föreslås i motion Fi44 (v). Anslaget till folkbildning utgör en betydande del av de medel som anvisats till utgiftsområdet. Det är angeläget att folkhögskolor och studieförbund får ökade resurser i förhållande till medelsanvisningen under innevarande budgetår. Då det gäller andra satsningar under nästa budgetår vill utskottet redan i detta sammanhang framhålla att villkoren för kulturtidskrifter bör förbättras och att ett kvinnomuseum med nationellt ansvar bör inrättas.

Det finns anledning att noggrant följa utvecklingen för länsteatrar, folkbibliotek och kulturskolor.

Utskottet gör den bedömningen att, som föreslås i motion Fi44 (v), den preliminära ramen för utgiftsområde 17 för budgetåret 1998 bör bestämmas till ett belopp som är 200 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Detta innebär att ramen bör vara 7 524 miljoner kronor.

Utskottet tar inte ställning till regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 17 för budgetåren 1999 och 2000. Utskottet vill dock med hänvisning till vad som anförs i motion Fi44 (v) framhålla angelägenheten av att det i starten görs en stor satsning på det planerade världskulturmuseet i Göteborg. Avsikten är att museet skall inrättas vid ingången av år 1999.

4. Ewa Larsson (mp) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning under ovan angivna rubrik bort ha följande lydelse:

Utskottet tar först upp till behandling frågan om storleken av den preliminära ramen för budgetåret 1998. Regeringen har, som angetts i det föregående, föreslagit att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 fastställs till 7 324 miljoner kronor för nämnda budgetår.

Utskottet godtar regeringens förslag.

Med anledning av vad som anförs i motion Fi45 (mp) finns skäl att redan i detta sammanhang anföra följande om medelsfördelningen inom ramen. Utskottet kommer att förorda en ökning av stödet till musikområdet – den av regeringen förutskickade nedskärningen med 30 miljoner kronor på länsmusikens bör begränsas – och till lokalt arrangörstöd samt till kulturminnesvård. Vidare kommer utskottet att föreslå att medel anvisas för ett kvinnomuseum och ett filmmuseum. Stöd till fackliga organisationers uppsökande verksamhet bör inte utgå. Om detta stöd bortfaller ökar i motsvarande mån reformutrymmet på andra områden. Utskottet utgår från att sommar-olympiaden år 2004 inte tilldelas Stockholm. De medel som av regeringen beräknats för en elitidrottsatsning bör i enlighet med vad som anförs i motionen utgå som extra stöd till permanenta kultursatsningar i hela landet.

Också då det gäller budgetåren 1999 och 2000 godtas regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 17. Ramarna bör således bestämmas till 7 477 miljoner kronor för år 1999 och 7 632 miljoner kronor för år 2000.

5. Fanny Rizell (kd) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning under ovan angivna rubrik bort ha följande lydelse:

Utskottet tar först upp till bedömning frågan om storleken av den preliminära ramen för budgetåret 1998. Regeringen har, som angetts i det föregående, föreslagit att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 fastställs till 7 324 miljoner kronor för nämnda budgetår.

Som framhålls i motion Fi46 (kd) är ett mångsidigt kulturliv och förståelse för vår egen och andras kulturtradition en viktig förutsättning för ett högtstående samhälle. Det är oerhört angeläget att kulturen finns nära människorna och ger en möjlighet till utveckling. Den satsning som fyrklöverregeringen gjorde på den ideella sektorn har successivt urholkats. Det är nödvändigt att ytterligare resurser tillförs denna sektor.

Mot den redovisade bakgrunden anser utskottet att ett ökat utrymme för reformer under nästa budgetår bör skapas. Ramen för utgiftsområde 17 bör därför göras vidare än vad regeringen föreslagit.

Den preliminära ramen för budgetåret 1998 bör i enlighet med vad som föreslås i motion Fi46 (kd) bestämmas till ett belopp som är 93 miljoner

kronor högre än vad regeringen föreslagit eller således 7 417 miljoner kronor.

1996/97:KrU6y

Då det gäller de båda följande budgetåren bör i enlighet med vad som föreslås i motion Fi46 (kd) motsvarande höjning göras. Detta innebär att utskottet föreslår att den preliminära ramen för utgiftsområde 17 för budgetåren 1999 och 2000 skall bestämmas till 7 570 respektive 7 725 miljoner kronor.

Tilläggsbudget för budgetåret 1997 såvitt avser viss finansieringsfråga för lokalkostnader för Naturhistoriska riksmuseet

6. Lennart Fridén, Jan Backman, Elizabeth Nyström och Birgitta Wichne (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Centrala museer: Myndigheter som börjar med "Kulturutskottet gör" och slutar med "motion Fi60 (m)" bort ha följande lydelse:

Kulturutskottet gör följande bedömning.

I likhet med motionärerna bakom motion Fi60 (m) vill utskottet framhålla att den finansiering i form av indragning av anslagssparande som regeringen tillämnat då det gäller kostnaden för Riksmuseets lokalhyra för museets spritlagda samlingar är olycklig. De institutioner som berörs av indragningen – nämligen Riksarkivet och landsarkiven, Svenskt biografiskt lexikon och Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet – har enligt vad utskottet inhämtat haft för avsikt att använda medlen i sin framtida verksamhet. Indragningen av medlen innebär således att planerad verksamhet inte kommer att kunna genomföras.

Vidare vill utskottet framhålla att risken är stor att den besparingsmetod som regeringen tillämnat kan komma att medföra att institutionerna på kulturområdet i framtiden kommer att förbruka anvisade medel under det budgetår för vilket medlen anvisats och således undvika anslagssparande.

Enligt utskottets uppfattning bör de aktuella hyreskostnaderna för Riksmuseet finansieras genom en motsvarande minskning på anslagsposten för Arbetets museum under anslaget Bidrag till vissa museer. Det är rimligt att de organisationer som står bakom Stiftelsen Arbetets museum nu tar ett större ekonomiskt ansvar för museets verksamhet. Finansutskottet bör således föreslå riksdagen att bifalla motion Fi60 (m) och besluta att på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 minska det under utgiftsområde 17 anvisade anslaget H 4. Bidrag till vissa museer, anslagsposten 1. Arbetets museum med 2 941 000 kronor. Utskottet förutsätter att regeringen som en konsekvens härav i motsvarande mån ändrar beslutet om anslagssparande.

Tilläggsbudget för budgetåret 1997 såvitt avser bidrag till Svenska Friidrottsförbundet

7. Charlotta L Bjälkebring (v) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Stöd till idrotten som börjar med "Även kulturutskottet" och slutar med "yrkande 68 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Även kulturutskottet anser att det är angeläget att Friidrottsförbundet kan fortsätta sin verksamhet. Samtidigt anser utskottet – med hänvisning till att Stockholm kan komma att anordna olympiska sommarspel år 2004 – att det är av vikt att staten har en genomtänkt och principiellt hållbar policy för statens ekonomiska åtaganden då det gäller stora idrottsliga evenemang. Enligt utskottets uppfattning är den lösning som föreslås i propositionen inte lämplig. Medlen bör i stället tilldelas förbundet i form av ett lån. Regeringen bör bestämma villkoren för lånet så att förutsättningarna inte rubbas för ackordsuppgörelsen och att konkurs undviks. Riksdagen bör således med anledning av regeringens förslag bifalla motion Fi44 (v) i här aktuell del (yrkande 68).

Tilläggsbudget för budgetåret 1997 såvitt avser fråga om utökad ram för utgiftsområde 17

8. Lennart Fridén, Jan Backman, Elizabeth Nyström och Birgitta Wichne (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Fråga om utökad ram för utgiftsområde 17 som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”7 211 127 000 kronor” bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående föreslagit en minskning av anslaget Bidrag till vissa museer med 2 941 000 kronor (avvikande mening nr 6). Sammanlagt innebär utskottets förslag att 46 596 000 kronor bör anvisas på tilläggsbudget för år 1997. Ett bifall till utskottets förslag innebär att riksdagen kommer att under utgiftsområde 17 för år 1997 ha anvisat totalt 7 208 186 000 kronor.